

Elisa Shua Dusapin(suom. Anu Partanen): Sokcho talvella

PM/30 ADMIN

Ääri viivoja etsimässä – **SARA SAVOLAINEN**

Hiljainen pensionaatti Sokchossa, lähellä Etelä-Korean ja Pohjois-Korean rajaa.

Ranskalainen sarjakuvataiteilija saapuu paikalle keskellä talvea, jolloin kaupungissa ei tapahdu erityisesti mitään. Nimettömäksi jäävä kertoja on hiljattain aloittanut työt pensionaatissa ja uusi tulija kiinnittää heti hänen huomionsa. Kertoja on nuori nainen, puoliksi korealainen ja puoliksi ranskalainen. Hiljalleen päähenkilön ja sarjakuvataiteilijan välille kehittyy jännitteinen suhde.

Sokcho talvella on ranskalais-korealaisen Elisa Shua Dusapinin esikoisteos, joka ilmestyi alun perin jo 2016. Englanninkielinen painos julkaistiin 2020 ja vuonna 2021 se voitti

National Book Awardin, mikä johti teoksen maailmanlaajuiseen suosioon. Sittemmin Dusapin on kirjoittanut romaanit *Les billes du Pachinko* (2018) ja *Vladivostok Circus* (2020) sekä novelleja ja musikaaleja.

Dusapinin kerronta on tiivistä, mikä sopii kirjan hahmojen vaikeuksiin ilmaista tunteitaan. Hahmot eivät aina ymmärrä toisiaan:

”Hän siemaisi sojua ennen kuin vastasi:

’Jos haluat.’

Ihmiset voivat sanoa ’jos haluat’ niin että sen käsittää tarkoittavan ’toivoisin mieluummin että et’ tai niin että se tarkoittaa ihan oikeasti ’jos haluat’. En ymmärtänyt kummalla tavalla hän sen sanoi. Inhosin hänen tapaansa puhua.” (64)

Lukijallekin jää paljon tilaa lukea rivien välistä mitä todella tapahtuu. Kirjan henkilöt ovat löytäneet taiteesta ja ruoan laitosta itselleen sopivat tavat ilmaista itseään. Dusapin vieraili toukokuussa Helsingissä Helsinki Lit -tapahtumassa, jossa kertoi muun muassa kirjan tästä puolesta. Hänelle taide ja ruoka olivat tapoja, joilla tutustua teoksen hahmoihin. Dusapin kuvailee haastattelussa, kuinka hänellekin ruoka oli kielen rinnalla ensimmäinen keino tutustua korealaiseen puoleen identiteetistään.

Kyse ei ole vain siitä, että laitetaan ruokaa läheisille, joista välitetään, vaan olennaista on myös mitä ruokaa laitetaan. Kirjassa käsitellään myrkyllisiä pallokaloja, fuguja, joiden valmistuksen kanssa saa olla erityisen varovainen ja tarkka, jottei annoksesta tule syöjälle kuolettavaa:

”Äiti iski sätkyttelevää kalaa nyrkillä. Sen päästä valui punertavaa nestettä. Hän viilsi evät irti, kiskaisi nahan kerralla pois ja huomasi että punertava nyljetty massa rimpui yhä. Hän leikkasi sen kurkun auki. Sitten seurasi vaihe jolloin oli oltava varovainen: myrkyä täynnä olevien suoliston, munarauhasten ja maksan poistaminen ilman että puhkaisi niitä. Katsoin kun hän teki sen. Hän ei ikinä antaisi minun käsitellä fugua.” (94)

Sokcho talvella käsittelee ulkopuolisuutta ja näkymättömyyttä, ihmissuhteita sekä identiteetin etsintää. Kirjan päähenkilöllä on tarve etsiä itseään. Hän on ranskalaisten sukujuuriensa takia Sokchossa ulkopuolinen, mutta toisaalta hän pitää pienen rantakaupungin rauhallisuudesta ja eristäytyneestä ilmapiiristä. Kertoja on opiskeluiden aikana asunut Soulissa, mutta on muuttanut takaisin synnyinkaupunkiinsa, sillä hän viihtyy siellä paremmin.

Kertoja yrittää etsiä omaa ruumiillista identiteettiään Korean patriarkalisessa yhteiskunnassa, jossa naisen paikka on edelleen kapea. Päähenkilö on pyristellyt yhteiskunnan paineiden alla, jossa nuoriakin naisia kehoitetaan menemään

kauneuskirurgisiin toimenpiteisiin paremman työllistymisen ja elämän toivossa sekä lähipiirin paineiden alla, jossa nuoren naisen vartaloa kokoa vahditaan ja kommentoidaan jatkuvasti: ”Sojun vaikutuksesta täti alkoi hengittää raskaammin ja hänen leukansa kiilteli. Hän katsoi minuun taas ja kysyi miksi ahmin. Äiti joutui paniikkiin ja sanoi ettei minulta saanut kysyä sellaisia kun kerrankin söin.” (97–98) Sarjakuvataiteilija Kerrandin tulo tarjoaa kertojalle uudenlaisen peilin, johon peilata omaa itseään. Kerrand ei katso hänen vartaloaan arvostelevasti ja on aidon kiinnostunut hänen persoonallisuudestaan. Kerrandin seurassa kertoja voi pohtia elämäänsä ja halujaan ilman yhteiskunnan määrittelemien normien paineita niskassa. Toisaalta Kerrandillakin on omat vaikeutensa hahmottaa naisen ääriviivoja musteella: ”Kuvittelin miten Kerrandin sormet kipittivät paperilla kuin hämähäkin koivet, hän kohotti katseensa, kuvitteli mallia, painoi katseen taas paperiin, kohotti sen jälleen, varmisti ettei muste kavaltanut hänen näkemystään, tarkasti ettei nainen karannut sillä aikaa kun hän hahmotteli tämän ääriviivoja. Näin mielessäni naisen kietoutuneena kankaanpalaan, joka ulottui povesta reisitaiveisiin, hän nojasi kättä seinään leuka koholla ja kutsui Kerrandia uhmakkaan viettelevästi. Mutta Kerrand pelästyisi niin kuin muinakin kertoina ja kaataisi paperille mustetta kunnes nainen katoaisi.” (69) Anu Partanen ansaitsee kiitokset kirjan sujuvasta suomennoksesta. Dusapinin haastattelu Helsinki Litissä on katsottavissa Helsingin Sanomien sivuilla vuoden 2024 toukokuuhun asti tilaajille.

Elisa Shua Dusapin: *Sokcho talvella* (Hiver À Sokcho). Suom. Anu Partanen. Siltala 2023, 148 s.

Sara Savolainen on kirjallisuuden maisteri Jyväskylän yliopistosta.